

Room a ngi samp peeñ mi — Limu Juróom-Ñeent

Bañ aji taxawaayi yi: werante “The Daily” ak xeetuñu weddi dëgg gi ci yeneen-kàddug Adawantist yi

Jeff Pippenger
2024-08-21

Noo ngi ci jamono jii di jëfandikoo sàrtu waxu yonent yi ci mbirum werante yi nekk ci nettali taariixu Adventist, yi amoon ci mbirum ay tektal yu bare yu Room. Noo ngi ci jamono jii di jëfandikoo “bés bu nekk” bi nekk ci téereb Daniel. Werante boobu dafay tektale bañ a nangu saxali Adventism, bañ a nangu sañ-sañu Boroom Xibaaru Yonent bi, ak bañ a nangu ndawsiiik bi Yàlla tànn. Bañ liggéeyu Miller itam dafay tektale bañ a nangu njàngale mi malaakay asamaan yi joxoon Miller, ñoom ñoo ko jiite ci xam-xamam ci yëgle bi meññee ci yokkute xam-xam bi, ba téereb Daniel ubbeeku ci atum 1798.

Ñi weddi yu bañoon dëgg gi di waxe kàttan ga (Room gu ñu dul jaamu Yàlla) ga taxoon ba kàttanu paap bi bañ a feeñ ci 2 Thessalonians, dañuy wone ne bëgguñu dëgg gi, te ndax dañoo bañ mbëggeelug dëgg gi, dañuy jot fen. Fen googu nag indi ci seen kaw réer gu tar. Fen googu mooy sababu gi, te réer gu tar gu ñuy jot mooy njariñam. Ñàkk mbëggeelug dëgg gi mooy seen pexe. Fen googu dafay tegtal tànnug nangu yu bare ci njàngalem Bimbil bi, ju vuus ak ñi gëm ne dëgg am na taxawaay gu wóor, gu mat. Loolu moo tax li Esayi di melal ngir réer gu tar gu Pool wax, feeñeel na ko ci ay réer, waaye du benn réer rekk. Gannaaw loolu, am na beneen wàll: ñiy bëgg dëgg gi, nangu taxawaayu dëgg gu mat, te Esayi sant leen ne ñooy ñi di yëngu ak ragal ci Kàddug Yàlla.

Ni Boroom bi wax: Asamaan mooy sama gangune, te suuf mooy sama tegukaayu tànk; ana kër ga ngeen di ma tabaxal? te ana bëriin bu may sama noppalu? Ndax loolu yépp, sama loxo moo ko defar, te loolu yépp am na, ni Boroom bi waxe; waaye kii laay xool, moom miy ku néew te am xol bu réccu, te di ragal sama kàddu. Ku rey nag, mel ni ku rey nit; ku saraxar xar, mel ni ku dagg baatu xaj; ku jox sarax, mel ni ku jox deretu mbam-xuux; ku taal cuuraay, mel ni ku barkeel xérëm. Waaw, ñoom tànn nañu seen yoon yu bopp, te seen bakan bannex na ci seen lu bon ba ñaaw. Man itam dinaa tànn seen réer, te indil leen li ñu ragal; ndax bi ma woowee, kenn tontu woonul; bi ma waxee, déggu woonuñu; waaye def nañu lu bon ci sama kanam, te tànn li ma bannexul. Dégluleen kàddug Boroom bi, yéen ñiy ragal ay waxam; seen bokk yi leen bañ, te dàq leen ngir sama tur, nee nañu: “Na Boroom bi yelloo ndam.” Waaye dina feeñ ngir seen mbégte, te ñoom dinañu rus. Esayi 66:1–5.

Ñi ragal ci Kàddug Yàlla, ñooy ñi ñu wacc ci Israyil, te ci mujjug fan yi ñooy ñi mel ne mooy ndawal liñuy màndargaal.

Te mujjal mbir ma xeet yi, te dina dajale ñi ñu génne ci Israayil, te boole ñi tasaaroo ci Yuda jële leen ci ñeenti xucci suuf si. Esaayi 11:12.

Yàlla mooy xamale ne moom la sos kër ga, te mbooloo mi di joxe sarax yu yàqu mi ngi wax ne ñoom lañu ko tabax. Kër googu lañu wéeru ci bi ñuy yégle ne: «lii mooy kërg Yàlla gi.»

Taxawal ci bunt kër Yàlla gi, te yégle fa kàddu gii, nga wax ne: Dégluleen kàddu Yàlla, yéen ñépp waayu Yuda, yi dugg ci bunt yii ngir jaamu Yàlla. Nii la Boroom mbind mi, Yàllay Israyil, waxe: Soppi leen seen yoon ak seen jëf, te dinaa leen bàyyi ngeen dëkk ci béreb bii. Buleen wóolu ci wax yu fen, di wax ne: Këru Yàlla, Këru Yàlla, Këru Yàlla, yooyu la. Yereimi 7:2–4.

Ñi gën aaru ci wax yu fen te di “wóolu” ci ñoom, ñoom lañu di ñi gëm fen. Kër gi Boroom bi tabaxoon, samp nañu ko ci fondasiyoŋ bi Mu boppam tabax itam. Kurél gi bañoon tontu ba Yàlla wootee, tànn nañu seen yoon yu ñuy dox, te bannexu ci jëf yu ñaaw yu jeggadi. Tànn nañu “yoon yi” ak “jëf yu ñaaw yi” ci jamono ju bare, fekk Yereimi waxoon ne benn rekk a amoon yoon wu nit wara dox ci biir.

Noonu la Boroom bi wax: Taxawleen ci yoon yi, xoolleen, te laajleen yoon yu mag ya, fu yoon wu baax wa nekk; doxleen ci moom, te dungeen gis noflaay ci seeni ruu. Waaye ñoom nee nañu: Dunu dox ci moom. Te itam sama teg woon na leen wottukati, naan: Déggleen li buftaayu xare bi di jolli. Waaye ñoom nee nañu: Dunu dégg. Moo tax déggleen, yéen xeeti nit ñi, te xam, yéen mbooloo mi, li nekk ci seen biir. Déggal, yow suuf si: xool, dinaa indi musiba ci xeet wii, mooy meññetu seeni xalaat, ndaxte dégguña samay wax, te samay yoon it sax bañ nañu ko. Lu tax itam tuuraay bi jóge Seba di ñëw ci man, ak garab gu xeeñ gu neex gi jóge réew mu sore? Seen sarax yu lakk aawu ci kaw yërmandeelu man, te seeni sarax neexuñu ma. Jeremiah 6:16–20.

Ciib 15 bi, Yereimiya tudde mbooloo ñaaw mi nga xam ne duñu dégg ndaxte amoon nañu nopp, “mbooloom ñi ñuy ree.” Mbooloo mii, ñu ko joxoon ab “sàmm” ci jaar-jaari ndawtal beneen malaaka ak ñaareel malaaka, te dellu ci jaar-jaari ñetteel malaaka, waaye bañ nañu dox ci yoon wu baax wi, mooy yoon yu mag ya. Waaye, dañu dox ci “yoon yi.” Moo tax Esayi wax ne Yàlla dina tànn ay réer yu bare, ndaxte ñoom dañu tànn ay yoon yu jubadi yu bare bàyyi yoon wu mat wi ci yoon yu mag ya. Ni ko nekk ci seede Esayi, jaamu mbooloom ñi ñuy ree bi Boroom bi dafa ko bañ. Sœur White ci lu wóor moo boole réer yu bare yi Esayi wax ak réer gu tar gi Pool wax, te mu teg ko ci wàllu bañug dégg yu njëkk yi, yàlla wi Boroom bi tabaxoon te di tabax kërëm ci kawam.

“Ki gis lu gën a xam li nekk ci suuf bi, te di jàng xol yi ñépp, wax na ci ñi amoon leer gu réy ne: ‘Ñoom amuñu njàqare, te yéemuñu ngir seen tolluwaay gu yaram ak gu ruu.’ Waaw, ñoom tànn nañu seen yoon yu seen bopp, te seen bakkan bëgg seen lu ñaaw yi. Man itam dinaa tànn seen réer, te indi ci seen kaw li ñuy ragal; ndaxte ba ma wootee, kenn tontuwul; ba ma waxee, dégluñu; waaye def nañu lu bon ci sama kanam, te tànn li ma béggoonul.” “Yàlla dina leen yónnee réer gu tar, ngir ñu gëm fen,” ndaxte “nanguwuñu mbëggeelug dégg ngir ñu mucc,” “waaye bégg nañu ci jubadi.” Esaayi 66:3, 4; 2 Tesalonig 2:11, 10, 12.

“Jàngalekat bu kawé bi laaj ne: ‘Lan mooy naxte gu gën a doole ngir nax xel nit bi, lu dul màndargaa ne yéen ngi tabax ci ndombo yu jub ya, te Yàlla nangul seeni jëf, waaye ci dégg-dégg yéen ngi def lu bare topp pexe àddina, te yéen ngi bàkkaar ci Yexowa? Éy, loolu naxte bu mag la, naxte bu diirub xol la, buy jël xel yi nguur, bi góor ñi mas a xam dégg gi jàppe

melokaanug ragal Yàlla ni mooy ruuham ak kàttanam; bi ñuy foog ne ñoom dañoo bare alal te yokku ci mbind, te soxlaatuñu dara, fekk ci dëgg-dëgg dañoo soxla lépp.”

“Yàlla soppiwul ci jëfandikoom yu takku yi, ñiy sàmm seen yére yu set te amul benn tibb. Waaye ñu barey di yuuxu ne: ‘Jàmm ak kaaraange,’ fekk alkande gu gaaw di ñëw ci seen kaw. Su fekkee amul tuub gu mat sëkk, su nit ñi suufeeluwul seen xol ci wax seeni bàkkaar te nangu dëgg gi ni mu nekke ci Yeesu, duñu mukkk dugg asamaan. Bu sellal baawe amee ci sunu xeet, dootunu nekkati ci noflaay, di réyréylu ne noo bare alal te yokku nanu ci yëfi, ba sonnalu kenn dara.”

“Kan mooy wax dëgg ne: ‘Sunu wurus dafa ñu ko jéem ci safara; sunuy yére amuñu benn tàqale ak àddina bi?’” Gis naa Sunu Jàngalekat muy won yére yi ñuy wax ne ay njub. Bi Mu leen summee, Mu feeñal soblé gi nekk ci suuf. Noonu Mu ne ma: “Ndax gisulo ne, ak naafëq, ñu muur seeni soblé ak yaqu-yaramu jikko ji? ‘Naka la dëkk bu takku woon nekk jigéen ju jaay boppam!’ Këru Sama Baay soppiku na kërug jaay, ab bérab bu ndamam ak màggalu Yàlla jóge fi! Moo tax am na néew doole, te kàttan wi amul.” Testimonies, volume 8, 249, 250.

Ci pasaj bi, dajale kat ñuuy ree Jeremii bi mooy Laodiseeñ yi, te ñoom ñooy janq yu ñàkk xel yi.

“Jëfandikooku Kërce gi ñu melal ci janq yu amul xel yi, moom itam dees na ko wax ni mooy jëfandikooku Laodice.” Review and Herald, 19 Ut 1890.

Jànq yiw yi feeñ seen ñàkk diw ci dikkug Yuuxu Guddi, ba ñu jot naxari bu ànd ak seen bopp tànn gu jiitu woon ci yoon wi ñuy jël, fekk dañuy bañ yoon yu yàgg ya Yereimi waxoon. Yoon yu yàgg ya mooy fa noppaliku ak yeesal di amee, te noppaliku ak yeesal mooy taw bi mujj bi.

«Ñu ma won ma jamono ji bata farri njàngat bu ñetteelu malaaka mi. Kàttanu Yàlla daloon na ci ay nitam; def nañu seen liggéey te ñu ngi woon waajal ngir waxtu jafe-jafe ji nekkoon ci seen kanam. Jot nañu woon taw bi mujj, walla freski gu jóge ci kanamu Boroom bi, te seede bu dund bi dellu na woon am doole. Artu bu mag bu mujj baaxaatoon na fépp, te yënguël na te merloo way-dëkk yi ci suuf si, ñi bëgguloon a nangu yonnent bi.» Early Writings, 279.

Ci jamono njuurug Xel mu Sell mi la nax gu metti gi di sotti ci kaw janq yu ndaw yi, di yu Laodise te amuñ cofeel dëgg gi, ba tax ñoom tànn fen ngir gëm ko falé dëgg gi. Bañ dëgg gi yem na ak bañ yoon wi, ndaxte yoonu Yàlla mi fees na ci ay sartu waxi waxkatam yu jëme ci kanam.

“Peeñ mi du sosu mbind mu bees walla defar lu bees, waaye mooy feeñal li nekkoon te ba paree ñu feeñale ko, nit ñi xamuñu ko. Dëgg yu mag te ba fàww yi nekk ci xibaaru jàmm bi, dañuy feeñ ci wut gu góor-góorlu ak ci suufel sunu bopp kanam Yàlla. Jàngalekat bu Yàlla bi di jiite xel mu woyof, miy wut dëgg; te ci ndimbal Xelu Sell mi, dëgg yi nekk ci Kàddu gi dañuy xamiku ci moom. Te amul yoon wu gën a wóor te am njariñ ngir xam-xam lu dul ne ñu ngi ko jiite noonu. Diggub Musalkat bi mooy: ‘Waaye bu ñëwee moom, Xelu dëgg gi, dina leen gindi ci dëgg gépp.’ Ci joxees Xelu Sell mi lañuy may a xam Kàddu Yàlla.”

“Bindkat bi wax ne: ‘Lan la waxambaane mën a def ngir setal yoonam? Mooy moytu ko, topp sa kàddu. Ci sama xol bépp laa la wut; bul ma bàyyi ma réer sore sa ndigël yi.... Ubil samay bët, ba ma gis yéemukaay yi nekk ci sa yoon wi.’”

“Ñu ngi leen di dénk ngir ñu seet dëgg gi ni kuy wut alal ju nëbb. Boroom bi dafa ubbi xelug ku dëgg-dëgg bëgg dëgg; te Xel Mu Sell mi day maye ko mu man a xam dëgg-yi ndigal yi xamle. Loolu la taalifkat bi di tekki bi mu ñaan ne ñu ubbil ay bëtam ngir mu gis ay mbir yu yéeme yu nekk ci yoonu ndigal wi. Bu bakkan bi mar sékk ngir rafetlu yi nekk ci Yeesu Kirist, xel mi day jot kàttan ngir man a xam ndamlu àddina ju gën jëkk. Du ñu man a xam dëgg-yu Kàddug Yàlla ludul ci ndimbal Jàngalekat bu Yàlla bi. Ci daara Kirist lañuy jàng a neex te suufel sunu bopp, ndaxte dees na nu may xam-xamu kumpay ragal Yàlla.” Sabbath School Worker, December 1, 1909.

Bañ weddiwaat ndigal walla yoonu tawfexug tawfex bu mujj bi, mooy bañ yoonu Yàlla. Bi Yeremi waxee ne: “dégguñu samay kàddu, mbaa sama yoon, waaye daanu ko,” dafa dëppook Ose.

Sama nit ñu ngi sanku ndax ñu amul xam-xam; ndaxte yaw nga bañ xam-xam, man it dinaa la bañ, ba dootuloo sama saraxalekat; gannaaw nga fàtte yoonu sa Yàlla, man it dinaa fàtte sa ñiir. Ose 4:6.

Xam-xam bi ñi dof di bañ a nangu mooy yokkute xam-xam, li Daniel jëfandikoo ngir tegtal ne dina am ci jamono mujj gi. Ci jamono mujj ga ci atum 1798, te gannaaw loolu ci jamono mujj ga ci 1989, am na woon yokkute xam-xam bu yoonaloon ci ndawsiik bi Yàlla tannoon ngir jëfandikoo ko bi Mu taxawale fondemañu bépp ci ñaari maas yooyu yu méngoo. Dëgg yu fondemañ yooyu dañu leen samp ci ay yoon yu jógge ci Biibël, yi Yàlla feeñaloon yonnenta yi Mu tannoon ci seen jaar-jaar yu niroo, te dëgg yu fondemañ yooyu mooy yoon yu yàgg ya Yeremi wax, te ñooy dëgg yi mujj di tegu ci diwlinu yégle bu guddi digg ak yégle bu kàddu bi xumb. Tawte gu mujj gi, moo jur yégle bu guddi digg ci taariixu càmmiñ gi ñaar-fukk ak ñeent junni nit ñi, te gannaaw loolu moo jur yégle bu kàddu bi xumb ci taariixu dajale juróom-ñaaralu gàttal Yàlla gi des tey nekk ci Babilon. Tawte gu mujj gi, benn yégle la, te itam mooy pexe mi di jur yégle bi. Yokkute xam-xam bi Daniel wax moo tàmbali jëf-jëfub nattu gu am ñetti jéego.

Noonu ne ko: “Demal sa yoon, Daniel, ndaxte wax yi tēj nañu leen te ubbeekuñu ba ci jamono ju mujj ji. Ñu bare dinañu set, ñu weexal leen, te nattaat leen; waaye ñi bon dinañu def lu bon, te kenn ci ñi bon du xam dara; waaye ñi xel mu leer dinañu xam.” Daniel 12:9, 10.

Ñi ñaaw yi ci Daniel mooy janq yi ñàkk xel yi ci Matthew, ñi tànn a saxal seen nekkinu Laodicea. Seen nekkinu lañu feeñal ci ñetteelu jéego bi ci ñetti nattu Daniel yi, ba ñoom ñépp, boroom xel yi ak ñaaw yi, diñu leen nattu. Nattu bu mujj bi mooy fu àttey melo, te ñaari wàll yi ñépp feeñal ndax am nañu diwlin bi.

«Yetaat yi nettali itam di jàngale ne, bu atte bi weesoo, amul waxtu ngir tuub gu bees. Bu liggéeyu xebaar bu baax bi mattee, ci saa si la xaajale gi diggante ñi baax ak ñi bon di topp; te àtteb boppu wàll wu nekk daldi nekk bu sax ba fàww.» Christ’s Object Lessons, 123.

Feeñug jikko ci ñetteelu nattu mi mooy xamle jaamu yi ne dañuy doon benn Laodicee bu ñàkk xel walla benn Filadelfi bu am xel. Nattu bu mujj bi mat na ci boka ak yégleg ndox mu mujj mi, mi leeraloo jaarale ko ci yoonu liggéeyu ndox mu mujj mi. Bañ yoonu liggéeyu ndox mu mujj mi, loolu di teg baken bi ci taxawaayu fu mu mënul a xam yégleg ndox mu mujj mi. Yégleg bi ak yoonu liggéey bi, Esayi mooy leen santale ne ñooy nattu bu mujj bi.

Kan laa mooy jàngal xam-xam? Te kan laa mooy jox mu xam njàngale gi? Ñi ñu dindi ci meew mi, te ñu walli leen ci dënn ya. Ndaxte sartu war na nekk ci kaw sartu, sartu ci kaw sartu; rëdd ci kaw rëdd, rëdd ci kaw rëdd; fii tuuti, fa tuuti: Ndaxte ak bënu làkk ak kàddug beneen làkk lay wax ak xeet wii. Ñoom la waxoon ne: Lii mooy noflaay bi, ci bi ngeen di noppaliku ñi sonn; te lii mooy yeesal bi: waaye bëgguñu woon déglu. Waaye Kàddug Boroom bi doon na ci ñoom sartu ci kaw sartu, sartu ci kaw sartu; rëdd ci kaw rëdd, rëdd ci kaw rëdd; fii tuuti, fa tuuti; ngir ñu dem, te daanu gannaaw, te damm, te tëj, te jàpp leen. Moo tax dégluleen Kàddug Boroom bi, yéen nit ñi di reetaan, yi jiite xeet wii nekk Yerusaleem. Ndaxte ngeen wax ne: Nun def nanu kóllère ak dee, te ak sēfara tabax nanu jàppante; bu yar gu xumb di jaar, du ñëw ci nun: ndaxte fen def nanu sunu rawukaay, te suufu neen nanu làqu. Moo tax, nii la Boroom Yàlla waxe: Xool-leen, man maa ngi tëj ci Siyon ab doj ngir doole, doj bu ñu seetlu ba wóor, doj-u wet gu solo, fondemañ bu sax: ku gëm du gaaw. Te itam àtte maa koy def rëdd, te njub maa koy def fils-à-plomb; te taw-doj dina swept refugeg fen yi, te ndox yi dina xumb bérab bi ngeen làqoon. Te seen kóllère ak dee dina neenal, te seen jàppante ak sēfara du sax; bu yar gu xumb di jaar, kon dees na leen jáll ci suuf ba. Esayi 28:9–18.

“Mbëgg mu xëcc mi” ci waxi yonent yi ci Biibël mooy xaaalisug yoonu Dibeer buy yokku te di dem jëm ci ay dëgg-dëgg, te mu tàmbalee ci yoonu Dibeer bu jagleel ci Etazini. Ñaari Lawodise yu ndof, yu bon, ñi amul “soppiku dëgg gi,” te moo tax dañuy bañ yokkute xam-xam, dañuy gëm ne “mbëgg mu xëcc mi” “du ñëw” ci seen kaw, ndaxte ci leneen yi bokk, dañoo tànn nangu benn tekkiin bu dul dëgg bu njël benn misaal bu Room ci waxi yonent yi ci Biibël. Ci def loolu, dañoo sos benn misaal buy wax yeneen lu dul dëgg ci yonent yi, mi aju ci seen boppu dalu yonent. Seen dalu mi tabaxu na ci suuf, te loolu dafay tektal mboolem ay doj yu ndaw yu ñu rëcc ba neen. Dalu boroom xel yi tabaxu na ci Benn Doj rekk.

Ci kaw yiw Yàlla gi ma jot, ni ab sàmmkat buy tabax bu xam-xam, man dama sampi ndàmp gi, te keneen di ci tabax. Waaye na ku nekk moytu bu baax nan la di tabaxe ci kawam. Ndaxte kenn manul samp ndàmp gu wuute ak gi ñu samp ba noppi, te mooy Yeesu Kirist. Léegi su amee kenn kuy tabax ci kaw ndàmp googoo wurus, xaaalis, doj yu am njariñ, bant, ñax, walla wañe; liggéeyu ku nekk dina feeñ: ndax bés bi dina ko wone, ndaxte dina feeñ ci safara; te safara gi dina nattu liggéeyu ku nekk, xam ni melokaanam mel na. 1 Korent 3:10–13.

Samp yu dul dëgg ak yu dëgg ju wérul dañuyoo ak samp gu dëgg, mooy Kirist Yeesu—Doju bi. Su dëgg mbaa su wérul dëgg, feeñ na ci mujj gi ci ñetti nattu Danyeel yi. Moo tax ne «leer ci safara»—safara bi bu Yonnent bi ci Kóllère gi, mi di ñëw ci mbir mu gaaw ci kër Yàllaam. Noonu, benn xeetu nit ñu feeñ, ñi def ag kóllère ak dee; te benn xeetu nit it feeñ, ñi def ag kóllère gu dund.

Xooluleen, dina yebal sama ndaw, te mooy waajal yoon wi ci sama kanam; te Boroom bi ngeen di seet, dina ñëw ci saa si ci kërām; moom mooy ndawub kóllère gi ngeen di bég ci moom. Xooluleen, dina ñëw, siiw na ko Aji Boroom gëlëem yi. Waaye kan moo man a muñ bésuub ñëwam? te kan moo man a taxaw bu feeñee? ndaxte mel na ni safara buy setal, te mel na ni sàppub raxasakat. Dina toog ni ku setal te ku laabal xaaalis; dina sellal doom yi Léwi, te setal leen ni wurus ak xaaalis, ngir ñu man a jébbal Aji Boroom sarax gu jub. Kon saraxu Yuda ak Yerusaleem dina neex Aji Boroom, ni ci fan yu yàgg ya, ak ni ci at yu jiitu ya. Te dinaa jegesi leen ngir àtte; dinaa ne seede su gaaw ci kaw ñi jëf njibar, ak ñi di njaaloo, ak ñi di waatlu lu

dul dëgg, ak ñi di noot peyub surga bi, jigéenu faat ji, ak jirim ji, ak ñi di xeeb doxandéem bi ci sa wareefam, te ragaluwuñu ma, siiw na ko Aji Boroom gëlëëm yi. Malasi 3:1–5.

Yonnent bi ci kóllëre gi ñëw na jege ci àtte ba taxawinu nattu gi ci Daniel egg ba ci ñetteelu nattu ba, te ñi xam ak ñi bon diñu leen nattu. Nattu gi am ñetti jéego yi ci Daniel tambali na ci waxtu mujj, ba téereb Daniel ubbiku, te xam-xam dolli. Dolli gu xam-xam googu gis na leer ndax liggéeyu yonnent bi tànn, mi di wolabu buftu. Yonnent boobu, Malaki wax na ko ne mooy “ndaw li” miy “waajal yoon wi” kanam ngir ñëwug Yonnent bi ci Kóllëre gi, miy feeñale ak safara kan moo dugg ci kóllëre ak Moom, walla kan moo tànn a def kóllëre ak dee. Ci jaar-jaaru Millerite, Kirist ñëw na bu gaaw ci kër-yàllaam ci 22 Oktoobar 1844, muy màndarga yoon wu jiitu ci yoonu-Alxames bi di ñëw léegi.

“Ñëwug Kirist ci sunu Saraxalekat bu mag ba ca bérab bu gën a sell, ngir setal kër Yàlla gi, ni ñu ko wone ci Daniel 8:14; ñëwug Doomu nit ki ca Boroom fan yi yàgg, ni ñu ko feeñale ci Daniel 7:13; ak ñëwug Boroom bi ca kërám, ni ko Malasi waxoon lu jiitu, melokaani benn mbir lañu; te loolu itam ñu ko tekki na ci ñëwug góor-góorlu bi ca céet ga, ni Kirist ko waxe ci léebub fukki janq yi, ci Macë 25.” The Great Controversy, 426.

Mucc gu mujje yiis yi Danyeel am na ci yoonu dimaas bu bëgg a ñëw te jege, ba Kiyoonkatub Kóllëre gi agsi ngir feeñal ci safara kan moo def kóllëre ak dund walla ak dee, te loolu ñu teg ko ci wër-gu-yaram gu Lewiit yi. Bi Malaasi di melal janqit yu xel ak yu ñàkk xel yi ci Macë, yi di Laodise yi ak Filadelfi yi ci Yowaana, ak boroom xel yi ak ñaaw yi ci Danyeel, ñaari mbooloo yooyu ñépp ñu nattu leen ci safara, te gannaaw loolu ñuy won kan mooy, mbaa kan du, ab Lewiit.

Lewi yi mooy misaalu ñi taxaw ci xéewal ak ngor ci ñaari ngànt yu jëm ci bëy-buur yu wurus yi. Jëfandikoo bu njëkk bi mooy bu Aarón, te ñaareel bi mooy ngàntug Jeroboam. Ci ñaari misaal yooyu, Lewi yi dañoo doon ñi takku ci ngëm, te ñaari misaal yooyu it di joxe ñaari seede yu mbirum takku ci ngëm gi am ci benn mbooloo mu Lewi yi di firndeel, ba ci yoonu diumaangu Dibeer buy ñëw léegi. Aarón def na bëy-buur bu wurus. Wurur mooy misaalu Babilon, te bëy-buur mooy nataalu rab. Gannaaw loolu mu sàkkal benn bérnde, te nit ñu ñàkk xel ya fecc di wër bëy-buur ba ci njaaxum neen. Séen bépp ngànt dafa sampoo woon te di joge ci seen bañ Musaa, ndawsin bu tànn bi.

Noonu Muusaa ne Aarón: «Lu nit ñi defal la loolu, ba nga wàcce ci seen kaw bàkkaar bu mag bii?» Aarón tontu ne: «Sama sang, bul mer ba sa mer di tàkk; xam nga nit ñi, ne dañu jublu ci lu bon. Ndaxte ñoom nee nañu ma: “Defal nu yàlla yu nuy jiitu; ndaxte Muusaa mii, góor gi nu génne woon ci suuf si Réewum Misra, xamunu li ko dal.” Ma ne leen: “Ku am wurus, na ko dindi.” Noonu jox nañu ma ko; ma sànni ko ci safara, te nag kër wi gén. Bi Muusaa gisé ne nit ñi rafetul dara te kennul leen; ndaxte Aarón def na ba ñu nekk ci gâceeg seen bopp ngir seen rus ci kanam seeni noon; Muusaa taxaw ci bunt ga ca dal ba, ne: «Kan moo bokk ak Aji Sax ji? Na ñëw ci man.» Noonu gépp askanu Lewi dajaloo ci moom. Muusaa ne leen: «Li Aji Sax ji, Yàllay Israyil, wax mooy lii: na ku nekk takkal sa saamar ci sa wet, te dugg gén bunt ba ca bunt ba ci biir dal ba, rey sa mbokk, rey sa moroom, rey sa dëkkandoo.» Doomi Lewi nag def nañu ni Muusaa waxe; te bés booba, lu tollook ñetti junniy góor daanu ci nit ña. Esóod 32:21–28.

Ñi fecc ñooñ yu feccoonoono dañoo nekkoon yu Lawodiseyaa, ñoom ñoo feeñal “gàcce gu seen rafetul,” te loolu mooy artu bi ci juróomeel benni mbugal bi, di artu ci soxla bu am solo ngir xam bu baax melokaanu Room bu tey bi am ñetti wàll: jaaykat ba, rab wi ak yonent bu dëggul bi. Artu woowu dafa juuyoo bu tar ak tekki gu boppam gu Uriah Smith, gi yàq dëgg yi jëm ci juróomeel benni mbugal bi ak Armageddon.

Ñi feeñal seenu seen bu Laodisee, dañoo bañoon sañ-sañu yonnent bi Yàlla tànn, te feeñal woon nañu noonu itam xam-xam bu jaxasoo ni ñi tànn a jëfandikoo màndarga Seytaane bu “the daily” ni muy màndargay Yeesu Kirist di liggéeyam ci kër yu sell yi. Dañoo jox seen mucc ci ab yàlla buy màndarga, waaye yàlla bi ñu tànn a jaamu doon na màndargay yàllay Misra, te Misra mooy ab màndargay njaay mi. Naka noonee ak Adavantisimu Laodisee, dañoo bañ dëgg gi ne “the daily” mooy ab màndargay Room gu bokk ci xarnu yàqute, njaay mi, te dañoo jëfandikoo màndarga Seytaane bi ni muy màndargay Kirist.

Doomu nit ki, jublu sa kanam ci Firawna, buur bu Misra, te nga wax yonent ci kawam ak ci kaw bépp Misra: Waxal ne, “Nii la Boroom bi Yàlla waxe: Xoolal, maa ngi bëgg a taxaw ci sa kaw, Firawna, buur bu Misra, yaw njaaréel bu mag bi nekk ci diggante ay dexam, mi ne: ‘Dex bi moom sama bopp la, te man maa ko defal sama bopp.’” Ezekeyel 29:2, 3

Ñi toppkat yi Aaron gëm nañu fen bi ne mandargu njànjaay bi, mi képpaarale woon ci xalis gu wurus gi, mooy yàlla ji leen musaloon ci jaamug Misra. Adventisme bu Laodise moo gëm itam fen bi ne mandargu Room bu pagan bi (njànjaay bi), mi képpaarale ci “bu bés bi,” mooy mandargu Almasi bi, kooku liggéeyam mooy musal nit ñi ci jaamug bàkkaar ci ay ngënuam ci kër Yàlla gu asamaan. Ñoom itam dañoo bañ ñiñ tànn woon ngir nekk yonnentkat bi, ni ko Adventisme bu Laodise defe woon ci werante gi aju ci mandargay “bu bés bi.”

Ci njëkk maas gi (1844 ba 1888) ci Adventisme Laodisee, ñoom dañoo bañ liggéeyu Miller ci xamle “juróom-ñaari waxtu yi.” Ci ñaareelu maas gi (1888 ba 1919), ñoom tàmbalee jëfandikoo yoonu bañ dëgg gi ñuy wax “the daily.” Ci ñetteelu maas gi (1919 ba 1957), ñoom delluwaat ci xalaatu Protestantisme buy réer ne sàcc yi ñeel sa askan mooy Antiochus Epiphanes. Ci 11 Septàmbar 2001, ñoom bañ nañu wàllu Islam ci yonent-biirug Biibël, bi musiba gu ñetteel gi agsee bés booba. Ñaar-ñeent yi ci dëgg yooyu yépp Miller moo leen saxaloon, te dañoo tegu ci ñaari tablaayu Habakuk, te kenn ku nekk ci ñoom mooy dëgg yu njëkk yu ñu faral di joxe liggéeyu Miller, kooku mi Sœur White di wooye “ki ñu tànn.”

Ndogalu Yerobowam tambalee na tàmbali buur gu bëj-gànn ga, gi ànd ak fukki xeet yi ñu teg Yerobowam muy seen buur bu njëkk. Yerobowam defar ñaari nag yu wurus te mu teg benn ca Betel, maanaam kër Yàlla, te beneen bi ca Dan, maanaam àtte. Ci benn, Betel ak Dan di firnde booloo mbooloom kèrgëm gi (Betel) ak nguur gi (Dan). Te ni ci ndogalu Aaróon, nag ya dañu leen defaree ak wurus, muy firnde Babulon, te ñoom ñaar ñépp dañu doon melokaanu rab. Naka noonu itam ni ci Aaróon, Yerobowam dogal na benn màggalu at mu nekk at-at, te mu wax ne nag yaa di yàlla yi génnee askanu Yàlla Misra.

Noonu Yerobowam wax ci xolam ne: Léegi nguur gi dina dellu ca kër Dawuda. Bu xeet wii deméy yéeg ngir jébbale sarax ca kër Aji Sax ji ca Yerusaleem, kon xolu xeet wii dina dellu jëm

ca seen sang, maanaam ca Rexoboam buur Yuda; dinañu ma rey, ba noppi dellu ca Rexoboam buur Yuda. Kon nag buur ba gis pexe, def ñaari nag yu wurus, ne leen: “Yéeg Yerusalem dafa metti ci yéen; xoolleen seeni yàlla, yéen waa Israyil, yi leen génne woon ci suuf Misra.” Benn mi mu taxaw ca Betel, beneen bi mu teg ca Dan. Loolu nag mujj na ne bàkkaar, ndaxte nit ña dem nañu jaamu kanam benn bi, ba ca Dan. Mu tabax itam kër yu tundu kawé yi, te def saraxkat yu bopp ci nit ñi gën a suufe, te du ñu woon ci doom Lewi yi. Te Yerobowam dogal benn màggal ci weeru juróom-ñett ba, ca fanweeri fan ak juróom-ñeentelu weer wa, mel ni màggal mi nekk ca Yuda, te mu jébbale ca altar ba. Noonu la def ca Betel, di saraxal nag yi mu defoon; te mu tabaxal ca Betel saraxkat yi ci tundu kawé yi mu sosoon. Noonu mu jébbale ca altar ba mu defoon ca Betel, ca fanweeri fan ak juróom-ñeentelu weeru juróom-ñett ba, maanaam weer wa mu xalaate woon ci xolam boppam; te mu dogal màggalal ñi bopp ci banni Israyil, ba jébbale ca altar ba, te taal tuur xet wu xeeñ. 1 Buur 12:26–33.

Yerobowam “xalaat na ci xolam,” te loolu dafay tegt liggéeyu Uriah Smith ci dugal ab “tekki bu boppam” ngir tabax ay waxtu-yëgleem. Yerobowam toppoon na royukaayu Aaróon, ba looloo tax mu wone Yàlla bu Misra ni mooy Yàlla dëgg. Yàlla bi Aaróon ak Yerobowam ñoom ñaar sos, dafa sukkandiku woon ci jëfandikoo bu jubulwul bu benn misaal buy firndeel ndund gu ñaar-faccu gi Room am, muy misaalu nguur ak misaalu kërkrstaan. Aaróon ak Yerobowam ñoom ñaar, dañoo doon tudde nataalu kàttanu njiitlu saxaar, ak misaalu nataalu rab. Noonu nag, ñaari jaar-jaari bind yu sell yooyu ci lu jëm ci dëkku déggadi, dañuy taxawalu nattu gu réy gi nit ñi Yàlla di moom dinañu jànkoonde ak moom, te ci moom la seen mujju àddina ak fàww di àttees. Nattu googu, ni waxu yëgleel gi ko waxe, mooy nattu gi jëm ci sos nataalu rab wi.

Jëfandikoo ju njëkk ci mbir misaalu Room ni ay sàcci say nit, te mu dugg ci kaartu pionnier bu 1843, dafa doon wax ne Antiokus Epifaan la doon sàcc ba, te du dëgg bi ne ay sàcc ba mooy Room. Jëfandikoo ju njëkk ja mi ngi tegtal jëfandikoo bu mujj bi ci mbir ay sàcci say nit ne mooy Room, fa ñu léegi di wax ne Etazini moo di ay sàcc ba, waaye du Room. Waaye Antiokus mooy misaalu Etazini ci aaya 10 ba 15 yu Daniel 11, ba tax fen bu njëkk bi ak fen bu mujj bi ci mbir kan mooy ki ñuy tegtal, benn la.

Lëndëm ak jaxasoog bi ci li Antiochus doon tekki ci fan yu mujj yi, mooy jur jaxasoog ci mbirum nataalu rab wa, ni ko weddiitug Aaron ak Jeroboam itam defee. Jaxasoog bi ci nataalu rab wa dina am ci jamono ju dëgër ji nattu bu mag bi ñeel askanu Yàlla mooy sosug nataalu rab wa.

“Boroom bi wone na ma leer nàññ ne, nataalu rab wi dina sosu laata jamono jébbale jàll; ndaxte mooy nattu gu mag gi ñeel askanu Yàlla, ci bi seen mujjug baax ak seen mujjug bon di àtte. Sa taxawaay dafa jaxasoo lool ci ñàkk déggoo ba ñu néew rekk a koy nax.”

« Ci téere bi ci Téeréb Pexe yi 13 dañu ko wone bu leer; [Pexe yi 13:11–17, ñu quote ko]. »

“Nii mooy nattu bi nit ñi Yàlla war a am balaa ñu màndargoo leen. Ñi gën a firndeel seen takku ci Yàlla ci topp ay yoonam, te bañ a nangu ab sabbaat bu dul dëgg, dinañu taxaw ci suuf ndawalu Boroom bi Yàlla Yehowa, te dinañu jot màndargay Yàlla miy dund. Waaye ñi wone dëgg gi bawoo asamaan te nangu sabbaatu Dibeer, dinañu jot màndargay rab wi.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Bi Muus White bi jàppale xalaatu Miller ne “bu bés bi” di tektal Room gu bokk ci ñaareel yoonu bokk-kat, moom waxoon na ne gannaaw 1844, “gis-gis yu wuute”, ci jamono ju bari, ñoo ñu jàpp, te loolu indi “lëndëm ak jaaxle.” Jaaxle ji gis-gis yu dëggul ci “bu bés bi” — mi di misaal bu Room gu bokk ci ñaareel yoonu bokk-kat, ni “sàcciy sa askan wi” — di indi jaaxle ak lëndëm ci lu jëm ci xàjjale bi nekk diggante Room ak nataalam Room.

Jëfandikoo yu njëkk ak yu mujj ci mbir benn misaal bu Roma amoon nañu ci diggante nit ñi nekkoon askanu kóllëre gu njëkk, te ñu doon leen weesu, ak benn askan boo xam ne ca jamono jooju ñoo doon nekk askanu kóllëre gu beesu Yàlla. Jëfandikoo boobu dafa boole woon it saxul a nangu ngir ñu ngiy topp sàrt yi ñu saxal ci naataange, ndax baat bi “itam” ci saraxal fukki ñeent, Protestaa yi bañoon nañu ko, noonu di wax ne sèccatkat yi war nañu doon benn doole bi ñu misaalaloon ci saraxal yi jiitu.

Mu mel ni jëfandikoo Mbind mi ci anam yu jëm ci ténku, ba taxoon ne Antiokis moo war a doon “saccakat yi.” Loolu doon na fenn tekki gu boppam, ndax bépp njàngale gu dul dëgg te taxaw ci jàppale ak dëgg, tekki gu boppam la. Xuloo bi ci boppam mujj na nekk dëgg gu yoonu sampu, ndax bindoon na ko ci këraleg pionieer bu 1843. Dëggal kërale bi ci yoonu wax ju jóge ci Yàlla dëggal na te saxal na “saccakat yi” ni muy màndargay Room, te gëna rëy solo dëgg bi, ndax bañ njàngale bi mooy bañ ñoom ñaar, mooy samp yi ak sañ-sañu Noowug Waxu Yonent bi.

Degg gu jub njàppante yi ci sa xeet, di tegu ci Room, bu ñu yokke ci misaal gu yonent gi malaaka yi joxoon William Miller, ndaxte dafa dëggoo ak misaal gu yonent gi mu agsi woon ci xam te wone ko, muy lii: ne Room gu xarnu jaam ak Room gu baab bi ñoo doon fondamañ bu bépp jëfandikoo yu yonentam.

Tekki bu bëreeb bu Uriah Smith, bu mu doon jëfandikook njàngatam bopp ngir xam buuru bëj-gànnar bi ci Daniel fukk ak benn, aar-fukk ak juróom-benn, saar 36 ne mooy Farās, te gannaaw loolu ci saar 40 ne mooy Tirki, dafa doon ñaari njàppat yu dul dëgg ci mbirum buuru bëj-gànnar bi. Nanguwul gi Smith bañee fondasion yi ci atum 1863, jur na ci moom gumb gu tax mu mēnu woon a gis yenn ci yoon yi gën a njëkk ci waxu yonent bi, maanaam ne: lu tollook jamonoy Almasi bi, waxu yonent wi dafa melaloon kërág yu xel te jëm ci ruu, yi ñu misaalale woon ak kërág yu mag yu dëgg yu njëkk ya. Pool dafa jàngale dëgg googu bu wér, ba mu xamale ne li njëkk a ñëw mooy li dëgg, te gannaaw ga mooy li ruu.

Waaye yëfiiru ruu doonul woon njëkk; lu njëkk mooy li ci bind gu nit, te gannaaw loolu ñëw li ci ruu. 1 Corinthians 15:46.

Smith bokkoon na ca nit ñaari kóllëre yi te wuutuwoon Protestantism bu dàggeekat bi ci nekk Yàlla ay nitam, waaye mu dëkkal seen werante bi ba mu bañee juróom-ñaari yoon yi, te indi saafig 1863 bi. Jëfandikoo tekkiinu boppam jural na xam-xam bu jubul ci mbirum Armageddon ci Yàngu Yóbbute gi, saar 16, te loolu itam nattu la ci kaw xam-xam bu jub ci Rome.

Ci jëfandikoo bu njëkk bi ci mbirum sacc yi, Smith dafa tegu woon ñi bokkoon ak njëkk matug léebub fukki janq. Noonu itam, ak gis-gisam bopp ci buur bi ci bëj-gànnar, mooy tax muy tegu nit ñi nekk ci kóllëre, ñi ñu doon weesu diggante atum 1856 ak 1863, ba ñu nekk Kàngaṇu Adventist

yu bés gu juróom-ñaareelu fanweeri juddug Laodise. Ni mu deme woon ak Protestan yi ci weranteb sacc yi, Smith bàyyiwuloon sañ-sañu yaramu wax jooju, ndax dafa ko jéll ak tekki gu mu boppam, te ci yoonu njàngat, buur bi ci bëj-gànnar bi tàmbalee ci aaya 31 ba ci aaya 45, moom rekk la te du kenn kudul kàttanu pap bi.

Ci wërante bu “bés bu nekk bés,” Willie White ak A. G. Daniells dugal nañu fen ci jaar-jaaru Advent ngir dëgëral xalaat bu magi Protestant yi ne “bés bu nekk bés” mooy liggéeyu Kirist ci Kër Yàlla gu sell gi. Jaar-jaaru boobu sax, xamlees na ko ci Tàllabi Habakkuk, waaye am na solo ñu seet seede bu jubadi bi ànd ak yékkati ak tabax xalaat bu baaxul boobu, ndax dëggoo gu jub gi, Miller xammee woon na ko ci 2 Thessalonians, fa njariñ ma di jooyante diggante ñi bëgg dëgg ak ñi gëm fen.

Xuló “yu bëcc bi” yokk na ci xam-xam bu dëppaleku ci rëdd ak rëdd ne xulóg mujj gu Roomu dafa am ci jamonoy tuuru Xelum Yàlla gu sell gi. Bi Xelum Yàlla gu sell gi di tuuru jóge asamaan, am kàttan gu jóge suuf di yéeg tey jàpp nit ñi koy nangu ni mooy kàttanu Yàlla, fekk mooy nax gu tar.

“Ñaari doole yu mag yi nekk ci werante bi dañuy liggéey, benn di jóge suuf, beneen bi di jóge kaw. Góor bu nekk dafa nekk ci suufel gu kumpa gu kenn ci ñoom walla ci keneen ki, te jëfam dina wone melokaanu xel mi mu jële ngir jotale. Ñi booloo ak Almasi bi dañuy liggéey saa su ne ci yoonu Almasi bi. Ñi boka ak Seytaane dañuy liggéey ci suufelu seeni kilifa, di fexee doole ak jëfandikoo Xel mu Sell mi. Bëgg-bëgg nit ku nekk bàyyi nañu ko mu def ci yoonu bannexam, te ci jëf lañuy feeñale xel mi di doxal xol bi. “Ci seen meññef ngeen leen di xam.” The 1888 Materials, 1508.

Juuyoo yon ci waxtaanu “bu bes bu nekk” mooy jëfandikoo mandargay njaay mi ngir tekki ko ni mandargay Almasi. Ñi bañ dëgg gi, dañuy bañ itam wér-gi-yaramu Miller mi gis dëgg googu, te ci loolu dañuy bañ Xel Mu Sell mi te di matal bàkkaar bu baalul.

Ci ëll ci jël benn werante ci mbirum Room ga xewoon lu gàtt gannaaw 11 Septàmbre 2001 ci artikel bi ci topp.

«Nu ngi dund ci jamono jii, bi dund di li gëna am solo te gëna neex. Jeexital lépp jege na. Lu yéem lool dina feeñal ba sax ci sunu kanam; ndaxte doole yu kenn gisul a ngi liggéey, di won yëngu-yëngoo bu tar. Kàttani lëndëm yi jóge suuf a ngi yëngu ci nit ñi, te ay nit ñaaw a ngi jàppandoo ak malaaka yu bon ngir xeex ak ndigali Yàlla ak ngëm gi ci Yeesu; waaye ci boobu itam am na doole gu jóge asamaan, di yëngu ci ñi nanguy tegu ci yelloo yu Yàlla, te nit ñi Yàlla a ngi jàppandoo ak mbindéef yu asamaan. Du dara ludul ngëm dëgg, te mat, te wér, moo mana mucc ci diis gi dina dal ci bépp bakkanu nit ci fan yu mujj yii ngir nattu ko te seet ko. Yàlla war na nekk sunu dëkkuwaay; mēnuñu wéeru ci melokaan, waxu profesioŋ, seremonii, walla taxawaay, mbaa nu xalaat ne ndax dafa am tur wu dund, dina nu mana taxaw bésuub nattu ba. Bépp lu man a yëngu, dees na ko yëngal; te yenn mbañ yu dul yëngu ndax nax ak réer yu fan yu mujj yii, dinañu des. Tàggal bakkan bi ci doj wu baax ba fàww; ndaxte ci Kirist rekk la kaaraange nekk. Yeesu melal na fan yi nu dund léegi ne ay fan la yu metti. Mu ne: “Naka mu meloon ci fan yi Noe nekkoon, noonu itam lay mel ci ñëwug Doomu nit ki. Ndaxte naka ci fan yi jiitu mbëy mi, ñu doon lekk ak naan, di séy te di joxe ci séy, ba bés ba Noe dugg ca gaal ga, te xamuñu woon dara ba keroog ndox mu réy ma ñëw, jël lépp; noonu itam lay mel ci ñëwug

Doomu nit ki.” “Noonu itam naka mu meloon ci fan yi Lóot nekkoon; ñu doon lekk, ñu naan, ñu jënd, ñu jaay, ñu bay, ñu tabax; waaye bés booba ba Lóot génnee Sodom, safara ak xonqor mu tawee jóge asamaan, mu rey leen ñoom ñépp. Noonu la koy deme ci bés ba Doomu nit ki feeñee.” “Bu Doomu nit ki ñēwee ci ndamam, moom ak malaaka yu sell yépp ànd ak moom, kon dina toog ci gàngunaayu ndamam: te xeet yépp dees na leen dajale ci kanamam; te dina leen séddoo kenn ci kenn, ni sàmm buy séddoo xar ak bëy. Dina teg xar yi ci ndeyjooram, waaye bëy yi ci càmmoñam. Kon Buur bi dina wax ñi nekk ci ndeyjooram ne: Ñēwleen, yéen ñi Baay sama barkeel, donnleen nguur gi ñu leen waajaloon laata sas àddina.” Yoon wi nu topp ci dund gii mooy dogal sunu tektal ba fàww fa; nu ngi ci sañ-sañu wax ndax nu boka ak ñi donn nguurug Yàlla, walla ak ñi dem ca lëndëm gannaaw. Yàlla def na bépp waajal ngir sunu mucc; kon nag na nu jariñoo ci liñu jëndale ak njariñ wu dul maneesa fekk. “Ndaxte Yàlla bëgg na àddina ba joxe Doomam ju amul moroom, ngir képp ku ko gëm bañ a sàngu, waaye am dund gu dul jeex.”» Youth Instructor, 3 Awgust 1893.